

Kulttuuriset lukutaidot osana kielten opetusta (Lukeva tulevaisuus -hankkeessa)

- Osana opetusta tutustutaan kohdemaan/-kielen kulttuuriin ja pohditaan kuinka sen tuntemus vaikuttaa esimerkiksi uutisten tai muiden tekstien ymmärtämiseen.
- Kuinka kriittistä on taustaymmärrys kulttuurista, yhteiskunnasta, tapakulttuurista ja esimerkiksi huumorista, jotta voi ymmärtää kyseessä olevasta kulttuurista kumpuavaa viestintää syvemmin ja tulkita sitä oikein?
- Pohditaan oman kotimaan ja kohdemaan kulttuurisia ja yhteiskunnallisia eroja, ja kuinka ne vaikuttavat viestintään. (Kasvatetaan samalla myös oman kulttuurituntemuksen heräämistä.)
- Kuinka kulttuurin tuntemus hyödyttää suullisessa viestinnässä ja kanssakäymisessä?
- Perehdytään kohdemaan uutisiin
- Perehdytään kohdemaan omiin kirjailijoihin ja tuotantoon
- Onko mahdollisuutta hyödyntää vierailijaa ko. maasta tai kulttuuritaustasta?
- Voisiko oppilas tehdä esimerkiksi kotitehtävät silloin tällöin omalla kotikielellään (vaikka olisi joku muu kuin suomenkieli)?

Toteutus esimerkki:

- Grimmin sadut viidennen luokan oppilaille saksan opintojen ohessa, ääneen luettuna. Oppilaat saavat visualisoida kuuntelemaansa satua piirtämällä samalla.
- Los geht's -oppikirjan teemoja seurailen. Kirjassa teemana satukatu, joka on Saksassa.
- Tutustutaan myös saksalaisiin uutisiin ja maan kulttuuriin tietoa etsien ja keskustellen.
- Poikkeako saksalainen tapakulttuuri tai yhteiskunta suomalaisesta?

Lähde: <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/tekstiilikulttuurit-ja-mina/yleista>

Kulttuurinen lukutaito

Kulttuurisella lukutaidolla tarkoitetaan kykyä lukea, ymmärtää ja löytää eri kulttuurien merkityksiä ja sen seurauksena kykyä arvioida, vertailla ja ”avata” erilaisia kulttuureja, jotka ovat toisiinsa kietoutuneita tietyssä paikassa.

Kulttuurinen lukutaito on kulttuurista pääomaa, joka auttaa ihmisiä toimimaan herkästi ja tehokkaasti erilaisuuden maailmassa. Kulttuurinen lukutaito on globaalissa ja monikulttuurisessa maailmassa ihmisen selviytymisen kannalta yhtä ratkaisevaa kuin luku- ja kirjoitustaito.

Erilaisuuden maailmassa kulttuurista lukutaitoa tarvitsevat kaikki: maahanmuuttajat ja kantaväestö, kotimaassa ja ulkomailla elävät ja toimivat. Kulttuurinen lukutaito kartuttaa omakulttuurista ”alkupääomaa”. Oman kulttuurin tiedostaminen ja ymmärtäminen on kuitenkin yksi kulttuurisen lukutaidon kehittämisen suurimpia haasteita.

Omakulttuurikeskeisyydestä uusiin kulttuuriin näkökulmiin

Ihmisillä on taipumus tarkastella ja tulkita asioita oman kulttuurinsa näkökulmasta. Olemme kaikki omakulttuurikeskeisiä. Tämän vuoksi teemme helposti johtopäätöksiä toisesta kulttuurista, mutta ne voivat olla täysin väärä.

Maailmaa voi tarkastella vain yhden näkökulman kautta. Tehokkaampaa on kuitenkin vaihtaa näkökulmaa tarpeen ja tilanteen mukaan, saada uusia näkökulmia. Kulttuurienvälinen osaaminen (myös kulttuurisen lukutaidon kehittyminen) voidaan nähdä uusien näkökulmien, uusien tulokintamahdollisuuksien oppimisena. Tällöin lisääntyy tietoisuutta siitä, että oma kulttuuri on vain yksi merkityksiä luova konteksti muiden joukossa.

Monikulttuurisessa yhteiskunnassa – kuten tämän päivän Suomessa – on kasvava joukko, joilla on mm. erilainen etninen tausta. Kulttuurinen lukutaito eli oman ja toisten merkitysten tiedostaminen ja ymmärrys kehittyi vuorovaikutuksessa.

Kulttuurisen lukutaidon kehittäminen

Kulttuurinen lukutaito ei synny itsestään. Lukutaitoa voidaan kuitenkin harjoitella ja siinä voi kehittyä. Seuraavassa on muutamia asioita, joita voidaan opetella kulttuurisen lukutaidon kehittämiseksi:

- Älä eksotisoi itsellesi vieraita kulttuureja. Kunnioita erilaisuutta.
- Kulttuurienvälisestä viestinnästä on kysymys aina, kun erilaiset ihmiset ovat keskenään vuorovaikutuksessa – omassakin kulttuurissa.
- Merkitse kokemuksesi muistiin ja etsi tietoa lukemalla, opiskelemalla, keskustelemalla.
- Vertaile ja etsi palautetta.
- Etsi ulkopuolisen näkökulmaa: hyödynnä eri kulttuurien edustajien näkemyksiä ja tunteuksia omasta kulttuuristasi sekä havainnoi oman kulttuurisi ja eri kulttuurien edustajien käyttäytymistä eri tilanteissa.